

ABONAMENTUL

Pe un an 30 Cor.
Pe un semestru 14
Pe o lună 2.40

Num. de Duminică
Pe un an 5 Cor.
Pentru România și
Serbia 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

ABONAMENTUL
și ADRESA
Deși Paroșan-ului 20.
INȘTIȚIUNILE
se primesc în adresa
tribunei.
Mășinuta publică și Law de
schimb costă fiecare nr. 20 fr.
Mășinuta publică și Law de
poliță
Telefon pentru oraș și
sositat 902.

Pentru sănătatea poporului.

În sânul poporului nostru bântuie un mare număr de rele, cari primejdiesc tot mai mult atât sănătatea morală cât și pe cea fizică. E, înainte de toate datoria preoției și a învățării orimei de a veghea, ca aceste rele nu numai să nu prindă rădăcini și mai adânci, ci ca ele să se stîrpească cu de săvârșire. Multe din ele s'ar putea înlătura pe lângă un dram de bunăvoință și de energie.

În unele părți ale țării alcoolismul face ravagii înspăimântătoare. Averi întregi se prăpădesc din cauza acestei plăgi a civilizației, multe energii se cheltuiesc înzadar, o groază de crime se deslănțuiesc și procese peste procese se poartă spre nespusa pagubă a înaintării noastre. Toate acestea s'ar putea evita dacă preoția și învățătoria ar premerge cu exemplul și ar sta la orice ocazie gata cu sfatul și cu indemnul. Din partea autorităților civile s'au luat adesea măsuri de îndreptare, dar ele n'au prins cum se aștepta, tocmai fiindcă factorii conducători ai poporului nu s'au întrepus, dupăcum le era datoria.

Socotim că e momentul potrivit a stăruii puțin asupra alcoolismului, care subminează pe zi ce merge sănătatea poporului, ceace se poate constata în fiecare an cu prilejul asentărilor, și cu prilejul statisticilor relative la marea mortalitate a copiilor noștri. Și progresul îngrozitor, pe care îl face tuberculoza, trebuie pus în mare parte, în contul alcoolismului, care nu-i face neoameni

numai pe cei atinși de el, ci și pe urmașii acestora.

Cunoscând puterea acestui flagel, preoția și învățătoria va trebui să lucreze pe toate căile, ca să stârpească molima aceasta păgubitoare. În primăriile comunale să stăruiască, ca cârciumele să se închidă în Duminică și sărbători, iar în zilele de lucru, când țărani noștri, în lipsa altor ocupații, se simt îndemnați a se duce la cârciumă, să li-se dea mai bine cărți de citit din cari să se lumineze și să se desfăteze și chiar și când se duc la cârciumă, acolo să nu fie siliți a consuma numai rachiu, ci să li-se dea ocazia de a putea bea și ceai, care nu e vătămător sănătății, și e o beutură foarte plăcută. Să se caute ca cel puțin birturile comunale să se prefacă încetul cu încetul în ceainerii populare, în cari să se găsească în cel puțin câte un exemplar și gazetele noastre populare, cari cuprind o hrană sufletească atât de edificatoare. Vă atragem în acest scop atenția și asupra unor reviste populare, cari dacă s'ar găsi cel puțin în birturile noastre comunale, ar dovedi că suntem în adevăr un popor, care nu trăiește numai pentru împăcarea necesităților corporale, ci pentru un ideal. Foarte bune reviste pentru popor sunt: «Albina» din București (5 cor. pe an) și «Luminătorul» din Chișineul Basarabiei. Aceasta din urmă e o revistă de cuprins religios, foarte potrivită pentru popor. Românii basarabeni, cari sunt într-o măsură cu mult mai mare, neștiutori de carte, decât noi, o citesc cu o mare predilecție. Deși ea e tipărită cu literele ci-

ril ce cunoscute de țărani noștri mai în vârstă, ea se poate ceti ușor și cu mare folos.

Numai dând poporului ceva în schimb pentru alcool, îl putem abate dela acesta. Să nu credem că predicând neconținut în contra acestui viciu îl vom putea desființa. Cercând să-l abatem pe popor dela băutura, trebuie să-i dăm în schimb un echivalent și acesta nu poate fi alta decât o bună hrană sufletească extrasă din cărți, reviste și jurnale, fie că le citește direct, fie că le ascultă în șezători populare, cari se pot organiza la sate fără nici o greutate.

Tot un echivalent ar fi și consumul de ceai, cum se practică aceasta în multe țări mai înaintate decât a noastră și chiar și în unele, despre cari sântem deprinși a nu prea auzi lucruri mari. Așa d. e. în Bulgaria se lucrează pe acest teren cu foarte bune rezultate. Un respectabil număr de sate bulgărești nu dispun de cârciume, în schimb fiecare sat are vre-o casă de cetire, unde se poate consuma ceai și bragă, și aproape fiecare sat are reuniuni de tot felul, cari îi abat pe țărani dela lucruri slabe. Lucrând astfel, Bulgarii sânt într'un frumos proces de dezvoltare; ei sânt un popor treaz și harnic, care merită să servească și altora de exemplu.

Pentru combaterea alcoolismului ar fi de dorit, ca să se organizeze pe sate și așa numitele *loji de ale bunilor templieri*, cum e cea organizată nu de mult în Sibiu sub numele de «Loja Andrei Șaguna», și cea organizată în Arad, cari dau bucuros în-

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Sonet.

Zadarnic mi-azi pana în cerneală
S'adun ale trecutului resfrângerii,
Zadarnic vreau să cânt cu glas de Ingeri
Căci propriul meu suflet mă înșală.

Ca un nebun înfrânt de cruda-l boală
Tree noaptea pe aleia de sub sângerii,
Căci nici Erato cea cu ochi de plângerii
Nu mi mai apare azi sentimentală.

Sub bolnava mea lampă pe meșcioară
Lângă portretul unei dragi copile
Adoarme o carte-a meșterului Kant.

Și ca 'ndemnat de-o taină funerară
Un glas pare că-mi zice dintre file:
»Prostie-l viața, o nul un neant!»

A. Cotruș.

Din lumea celor cari nu cuvântă:

Când stăpânul nu-i acasă...

De Em. Gârleanu.

În odaie liniște. Lin ște și-un miros! Pe polița din dreapta, pe o farfurie, stă uitată o bucată de cașcaval. Mirosul de brânză proaspătă a străbătut până la cel mai îngust colțisor al casei. Și din gaura lui, din gaura de după sobă, șoricelul nu-și mai găsește locul. Parcă-l trage cineva de mustață, afară. Să iasă, să nu iasă! Mai bine să se astâmpere. Să se astâmpere, ușor de zis; dar cașcavalul? Vezi, asta i asta: Cașcavalul. Să 'nchidă ochii. I-a închis. Prostul! Dar ce, cu ochii miroase? Și brânza-i proaspătă. Mai mâncase așa bunăta acum vre-un an. Dar par'că nu-l mormise într'atâta ca aceasta de acuma. Să 'ncerce. Face câțiva pași mărunți, până 'n marginea ascunzătoarei lui. Măcar s'o vadă. Unde-o fi? De unde-l vrăjește, din ce colț îl poștește cu atâta stăruință la dânsa? A! uite-o, colo pe farfuri. Dacă-ar îndrăzni! Dar cum? Să meargă mai întâi pe lângă perete până la divan. Așa, bun! Pe urmă... Pe urmă pe unde s'o ieie? Pe lângă dulap? Nu. Pe după jilțul cela? Nici așa. Atunci? Păi, lucrul cel mai bun e să se suie de adreptul pe perdele și de-acolo să treacă pe marginea lăvice-rului din perete, până la poliță. Și-odată la cașcaval, lasă. n'are el nevoie să-l învețe alții ce să facă cu dânsul. Dar motanul. E-hei! la dânsul nu se prea gândise. Și, Doamne, mulți fiori i-a mai vă-ât în oase motanul cela. Dar poate nu era

în odaie Ha? nu era? Nu. Orișicum să mai aștepte puțin, să vadă, nu se mișcă nimeni, nu-l pândește cineva?

Cum să nu-l pândească! Dar de când așteaptă motanul prilejul să puie laba pe bietul șoricuț. Dacă nu mâncase el cașcavalul, căci mi osul cela îi sbârlișe și lui mustațile, pân nu-l mâncase tocmai pentru asta; să-l momească pe lacomul din gaură. Cu botul aduimcând, cu ochii gaibeni și lucioși ca sticla cu mus ățiile întoarse, subțiri și ascuțite ca oasele de pește, stă neclintit, după perna de pe divan, și-așteaptă L'a zărit. Uite-l, îi vede mă-geile ochilor. Iese? Iese oare. Da, da; așa, încă un pas, încă unu', doi, așa!

Dintr'o săritură a fost cu laba de-asupra lui.

Bietul șoricuț n'avusese vremea nici să treacă dinco-o de sobă. Il apasă puțin cu unghiile, apoi, repede, îl ia între labele de dinainte, îl strânge de drag ce-i, îl răsuțește în aer, și-l lasă amețit pe podele. Și-l privește, gândind. Cașcavalul i-a trebuit! Poftim cașcaval! Doamne, ce bun o să-mi pară mie după ce te oi crânțani. Dar mai întâi să se mai joace puțin, cu dânsul.

Il pune pe picioare, îl lasă să se desmeticească, să 'ncerce să fugă și i-ar vrea să-l prindă în cleștele labelelor. Dar ce s'aude? Un dupăit grăbit pe sală. Vai, e Corbici, cănele! Nu-i vreme de pierdut. Din două sărituri motanul e în ochița sobei, iar șoarecile, mirat că scapă, zăpăcit cum poate, o șterge în gaura lui. Corbici vine, nebun ca 'ntotdeauna; în mijlocul odăii se oprește, adulmecă, lacom, mi osul de cașcaval, apoi, zărind motanul se repede și latră cu înver-

formații și îndrumări ori cui le cere. Poporul suedez, în sânul căruia se află nenumărate loji de acest fel, e o dovadă, ce poate face pentru civilizația omenească un popor care se știe reține dela rele.

Dar și școala ca institut de educație e datoare să contribuie la sanarea relelor sociale de cari suferă poporul. În legătură cu învățământul despre natură să se arate influența stricătioasă a alcoolului, în legătură cu geografia să se arate ce fac anumite popoare și anumite instituții pentru păstrarea sănătății lor sufletești și trupești.

Ar fi de dorit ca să se organizeze chiar societăți de școlari abștinenți, după modelul celei organizate la școala normală din Arad, iar între serbările școlare de peste an să fie una, care să se ocupe cât se poate de intensiv cu problemei alcoolismului.

Lucrându-se sistematic atât în școală cât și afară de școală, prin exemple vii și prin stăruințe neconținute, e cu neputință ca să nu se stărpească răul care ne aduce pagube atât de însemnate, nu numai nouă celor de azi, ci și urmașilor noștri.

Proces de »agitație«. Vineri, 25 Noevre n., va avea loc înaintea tribunalului din Sătmar procesul de »agitație» pornit împotriva părintelui Constantin Lucaciu din Dorolți, pentru un discurs rostit pe vremea alegerilor.

Apărătorul dl. Lucaciu va fi dl. Dr. Aurel Lazar, avocat în Oradea-Mare.

Impotriva părintelui Constantin Lucaciu se pornește acelaș goană care s'a pornit pe vremuri împotriva tatălui său, Dr. Vasile Lucaciu, »papa din Șisești« — apărător al românismului sturghinuit în Sătmarul despolat de drepturi.

Un episcop român care își înțelege chemarea. Zilele trecute s'a deschis în Lugoj prima *cantină școlară*, o nouă instituție care s'a înființat la stăruința damelor române din Lugoj și e în funcțiune de luni. Această cantină dă prânz gratuit de pe acum la 33 elevi și eleve dela școlile române din Lugoj și e susținută de Reuniunea femeilor române și din contribuiri benevole.

șunare. Ar sări în ocnită dar e prea sus. Se sprijină pe labele de dinainte, tremură, cască de neliniștit ce-i, mărăie și latră. Apoi, face, și cu ochii țintiți la motan așteaptă să se scoboare. Numai uneori întoarce capul spre polița de unde brânza par'că l'ademeneste. Și astfel cătești trei dușmanii: șoarecele în gaură, motanul în ocnită, și cănele în mijlocul odăii, se pândesc muncii de acelaș gând.

Dar pași apăsați cutremură sala. Ce! Stăpânul! Repede atunci: motanul se 'nghesuiește și mai în fund, iar cănele o șterge sub divan; numai șoarecele, mic cum era rămâne la locul lui. Stăpânul intră; obosit de muncă, își aruncă pălăria pe un scaun, apoi, mirosind, i-se face foame; se 'ndreaptă spre poliță, ia felia de cașcaval, taie o bucată de pâine, și mușcând când dintr'una când dintr'alta, mănăcă din plin cu poftă.

Și din trei părți, trei perechi de ochi îl urmăresc cu pismă.

Intre cei dintâi cari au contribuit pentru scopurile acestei instituții frumoase e tânărul episcop al diecezei Caransebeșului Dr. *Miron E. Cristea*, care a dăruit suma, de 500 coroane.

Numele noului episcop al Caransebeșului îl vedem pomenit pretutindeni unde e vorba de alinarea suferințelor celor săraci și sprijinirea instituțiilor cari muncesc pentru cultura poporului românesc. Chemat din încrederea poporului, în fruntea unei dieceze, acest cap al bisericii simte marea răspundere ce-a luat o asupra sa și nu se mărginește numai la sfaturi bune și frumoase, ci merge înainte cu pilda faptelor pozitive.

Iată un episcop român care își înțelege chemarea!

Pentru »Voinea Națională«. În numărul mai recent al »Voinei Naționale« aflăm, spre marea noastră surprindere, un articol, reproduc din ziarul Ișgonit la noi prin boicot. Și încă unul dintre articolele, în cari organul fără convingeri din Budapesta, chipurile de a apăra pe »bătrâni« împotriva noastră, se improviza în apărătorul fără rezerve al ambițiilor senile din viața noastră politică, împotriva cărora se manifestă tocmai acum o reacțiune atât de puternică în opinia noastră publică. Curlos! Organul tinerilor cadre din partidul liberal, în înfrățire și comunitate de idei cu organul defrațat din Budapesta, care, admițând o analogie, își lașierul să reprezinte un fel de cadre vechi la noi, minus însă îndreptățirea morală și intelectuală, ce le face să nu reziste comparației. Confratele nostru dacă nu e susceptibil la aceasta distincție, ar fi bine, în orice caz să fie mai precaut chiar în interesul reputației sale. Atunci când în opinia noastră publică este declarată de o *rușine* însăși existența ziarului din chestiune, confratele nostru își alege într'adevăr foarte nepotrivit timpul de a reproduce articole din el. Presupunând firește, că reproducerea s'a făcut numai la întâmplare și n'au ajuns influențe interesate de aici să seducă bu-nacredință confratelui bucureștean.

Inchiderea cărciumelor în comitatul Aradului. Acțiunea pornită de Români în adunarea congregațională din urmă împotriva alcoolismului la țară începe a aduce roade. Propunerea dlui V. Goldiș, aprobată și de șefii comitatului, începe a se pune în practică.

Reprezentanța comunală din Mândruloc și Cicir a ținut ieri ședință și la propunerea harnicilor preoți locali au hotărât, cu unanimitate, ca pe viitor cărciumele să stea închise ziua întregă în Dumineci și sârbători.

Iată o pildă vrednică de a fi urmată și de celelalte comune din comitatul nostru și toate celelalte comitate.

Constelația politică în Croația. Din Agram se anunță: Luni, 21 Noevre, în presara deschiderii dietel croate toate partidele politice vor ține ședințe pentru a hotărî asupra atitudinii lor. După ce Banul n'a putut să ajungă încă la înțelegerea cu nici un partid și e hotărât să continue tratativele, îndată după deschiderea dietel Banul Tomasics va cili un nou autog'af regal prin care ședințele dietel se șjurnează până către mijlocul lui Decemvre.

Partidele radicale probabil vor protesta împotriva ajurnării, cerând să se procedeze mai înainte la verificarea mandatelor și alegerea celor 40 membri pentru Camera deputațiilor din Budapesta, fiindcă până la alegerea noilor membri Croația e reprezentată în Camera din Budapesta prin membri vechi, fără considerare dacă au fost sau nu realesi la alegerile croate.

Dacă Banul nici până în Decemvre nu va putea să-și înjghebeze o majoritate la redeschiderea ședințelor, va anușa disolvarea dietel.

Din delegațiunea austriacă. În ședința de azi delegații Austriei au adoptat budgetul armatei comune. Raportorul *Delugan* și a sfârșit discursul accentuând necesitatea desarmării generale.

Ministrul de război, *Schönaich*, răspunde la atacurile ce i s'au adresat: Anunță că a intentat proces ziarului »Reichspost«, pentru un articol difamant ce a publicat la adresa lui. (Articolul din »Reichspost« e în legătură cu șovourile despre demisia baronului de Schönaich și atacul ce cuprinde, a fost provocat de atitudine, concesivă pentru aspirațiile ungurești, a ministrului. În ciuda acestui proces adevărurile ziarului »Reichspost« nu vor fi răsturnate). Ce privește serviciul militar de doi ani, a declarat, că trebuie să se facă în acest scop anumite lucrări pregătitoare. Mărimea bugetului armatei se explică și prin mărimea cheltuielilor necesare pentru *menținerea ordinii în internul monarhiei*.

Delegațiunea a primit budgetul.

S'a trecut la discuția *budgetului* marinei. Socialistul *Nemec* a protestat împotriva clădirii a noul vase de război. După răspunsul amiralului *Montecuccoli* au mai vorbit delegații *Seltz* și *Kozlovsky*.

Campania împotriva ministrului Székely

— Ministrul de justiție desavuat. —

Elementele agrariene din diferitele partide ungurești, mână'n mână cu partidul clerical, au pornit o violentă campanie de răzbunare împotriva ministrului Székely. Ministrul Székely are păcatul că e unul dintre rarii bărbați politici ai Ungurilor pe cale de-a reveni la realitate din lumea transcendentală a visurilor ungurești și'n această nobilă pornire a sa a avut curajul să mărturisească credințe mai puțin străine de principiile adevăratei democrații. Firește că ministrul Székely e încă foarte departe de-a fi o personalitate curățită de zgura prejudețiilor ungurești, a dovedit însă totuș unele aptitudini de emancipare atât în chestiunea reformei electorale cât și în domeniul altor reforme democratice. Atâta vină nu se putea ierta în lumea credințelor feudale și răpanerea lui a fost hotărâtă îndată dela început. Și iată că a sosit și prilejul mult așteptat, în acest scop. Ministrul a prezintat camerei însemnata reformă a codului civil, o reformă ce prin numeroasele ei dispozițiuni se ramifică asupra întregii jurisdicțiuni și care tocmai prin vastitatea sa imbie contrariilor ministrului, în multe din amănuntele sale, tot atâtea binevenite pretexte de atac. A mai intervenit apoi și amorul propriu al fostului ministru de justiție Plósz, care e adevăratul autor al vastului proiect și care n'a putut

Dési Mór

GLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

să lase fără obiecțiuni modificările ce a făcut în proiect ministrul Székely. Și fostul ministru Plósz a găsit sprijinitori din prisos în năzuința sa de a restabili textul original al reformei.

Conflictul a izbucnit pe tema paragrafului 31. Prin dispozițiunile cuprinse în acest paragraf ministrul a voit să puie capăt competenței, așa numită a conturilor comerciale, în baza căreia comercianții puteau să părăsască pe datoriși la judecătorii de pe teritoriul unde își aveau prăvălia. Dispozițiunile din chestiune intenționau să curme o mulțime de abuzuri ușoare de înțeles, ele însă erau desavantajose nu numai pentru comercianții necinstiți, ci și pentru cei cinstiți. Ministrul, convingându-se de defectuoșitatea acestui paragraf, a consimțit la modificarea lui în sensul că competența referitoare la conturile comerciale să se menție numai pentru cazul, când comerciantul poate să dovedească cu documente legale, că datorșul a primit mărfurile comandate ori și numai că i s'a expedit.

Dar nici prin modificarea aceasta nu a putut să împace ministrul Székely pe potrivnicii lui și în conferința guvernamentală de alături și în cea de ieri, a fost atacat cu violență.

Prevăzând pericolul ce-ar rezulta pentru unitatea partidului pe urma acestei disonanțe acute din partid, a intervenit la timp, în ședința de ieri, atât șeful adevărat al partidului, contele Tisza, cât și însuși primul ministru, contele Khuen. Au intervenit, în aparență pentru a salva situația ministrului Székely, în fond însă pentru a-l desavua. Căci prin caracterul său mai evoluat, personalitatea ministrului de justiție a ajuns un balast pentru guvern, un element eterogen în alcătuirea actualului cabinet, care nu e și el decât cea mai nouă expresie a lumii feudale ungurești.

Cu multă perfidie, contele Tisza, a spus în ședința de ieri a partidului guvernamental, că chestiunea adoptării ori respingerii proiectului nu poate să degenereze în chestiune de partid, în cameră are fiecare membru al partidului cea mai deplină libertate de vederi și că chiar însuși va vota împotriva paragrafului 31. Contele Khuen a declarat de asemenea că divergențele asupra paragrafului atacat nu pot să aducă nici o atingere unității de partid și că respingerea propozițiilor ministrului Székely, nu va forma pentru guvern o chestiune de desavuare.

E evident însă că tocmai prin declarațiile conților Khuén și Tisza, ministrul Székely, — care a insistat mult pentru modificarea arătată a paragrafului — a fost desavuat în partid și că desavuarea lui în cameră e ca și asigurată. Cavalerii lumii feudale, clericali și agrari, au și pornit acțiunea de răsturnare împotriva ministrului și și dau bine seama că el va fi nevoit să și tragă consecințele dintr-o eventuală desavuare parlamentară.

Criza de cabinet devine deci eminentă și e foarte probabil ca singurul element ce prezintă oare-cari garanții de schimbare în sistem, va fi eliminat din cabinetul contelui Khuen.

Campania împotriva ministrului Székely, care e singurul om de convingeri în cabinet, caracterizează prea învederat adevăratele intenții ale guvernului, cel gratificat cu atributul de «impăciuator».

Dela Universitatea din București.

Deschiderea cursurilor de istoria veche a literaturii române. — Cauzele cari ne-au împiedecat în dezvoltarea noastră.

București, 3 Noembrie.

Dr. I. Bianu și-a deschis astăzi cursul de istoria literaturii române. Anunțând materia, pe care o va trata anul acesta — istoria literaturii române dela primele ei începuturi până în secolul al 19-lea, — distinsul profesor a arătat importanța studierii manifestărilor intelectuale ale înaintașilor pentru cultura noastră individuală și națională.

Popoarele, ca și indivizii sunt supuse la eternele legi ale evoluției. Ele sunt supuse influențelor, primesc anumite elemente culturale din afară, sau, prin propria lor forță dezvoltă elementele culturale moștenite dela cel vechi, până când ajung la o nouă individualitate.

Fiecare popor își are aptitudinile sale condiționate de împrejurările istorice și geografice în care s'a dezvoltat. Poporul roman, grație împrejurărilor istorice speciale, grație spiritului său practic s'a dezvoltat cu totul altfel decât poporul elin. Pe când unul s'a distins pe teren practic, ca organizator, ca cuceritor, celălalt s'a distins ca întemeietor al unei culturi superioare. Fiecare popor tinde spre o cultură proprie, spre o manifestare cât mai puternică a calităților sale sufletești.

Un om cult trebuie să cunoască evoluția prin care au trecut popoarele, cari au creiat cultura, din care ne hrănim noi astăzi. Și aceasta spre a ne putea aranja viața noastră de azi și spre a ne putea îndrepta viața noastră de mâine. Cunoașterea istoriei este deci indispensabilă pentru orice om cult.

De regulă în viața de toate zilele confundăm noțiunea de om cult cu aceea de om învățat. Și este o confuzie regretabilă. Om învățat este acela, care în anumite ramuri posedă un capital mare de cunoștințe științifice speciale. Acest capital nu-l îndreptățește însă a se numi om cult.

Căci aceste cunoștințe nu-l pot face să înțeleagă evoluția spiritului omenesc. Nu-l pot face să înțeleagă o operă de artă, să simtă în fața ei emoția estetică. Cunoștințele speciale pregătesc pe om pentru un meșteșug, dar nu-l dau sufletului posibilitatea de emoții estetice, de satisfacții nobile.

Nu învățăm în școale limbile clasice spre a trage vre un folos practic din ele, ci spre a ne forma sufletul pentru înțelegerea operii de artă, pentru a putea gusta operele înălțătoare de inimă ale celor vechi. Istoria culturii este de o valoare extraordinară pentru orice om cult, care trebuie să știe cum, pe baza culturii greco-romane, popoarele s'au ridicat din noaptea în care s'ajunseră în evul mediu, la o viață intelectuală, cum și au relăcut această viață.

Intru cât privește istoria culturii poporul nostru, dezvoltarea acestuia o vom înțelege mai bine studiind și istoria dezvoltării intelectuale a popoarelor, cari au trăit alături cu noi.

Să nu pierdem însă din vedere faptul că istoria nu se ocupă decât cu acele popoare, cari au contribuit cu ceva la cultura generală, pe acele popoare, cari, în afară de viața strict materială nu s'au putut ridica, istoria le ignorează.

Evul mediu a adus în viață popoarelor o mare criză. Imperiul roman, care cuprinsese în hotarele sale întreaga lume cunoscută, se surpă. Din el rămâne vie numai opera de cultură și civil-

zație, care ajută popoarelor europene să se ridice din starea, în care le a adus luptele și învâlmășala din timpul emigrației.

Istoria popoarelor europene începe dela această dată. Tot de atunci începe și istoria poporului român. Este curios faptul că pe când despre popoarele, cari au trăit alături de noi, cari au aceiași origină română, istoria vorbește, despre noi nici nu face amintire. Noi nu ne-am manifestat în evul mediu așa cum s'au manifestat de pildă Francezii sau Italianii.

Cauza nu este lipsa noastră de aptitudini culturale, ci ea trebuie căutată în împrejurările istorice, în cari a trăit și s'a dezvoltat poporul român. Având în vedere origina noastră, nu se putea să nu moștenim calitățile și aptitudinile culturale. Căci după cum știm atât strămoșii noștri Tracii, cari ne-au dat tradiția despre Orfeu, cât și Romanii, cari l-au asimilat după cucerire, erau popoare cu aptitudini culturale excepționale.

Nu există nici un indiciu, după care Românii să fi moștenit vre o incapacitate culturală. Din tot ce se știe despre Tracii rezultă că aceștia erau un popor eminent artistic. Ca azi, ei aveau aceleași calități sufletești ca și popoarele italice, și poporul grecesc, cu cari erau de aproape înrudți.

Din cauzele că Românii au rămas înapoi sunt cu totul altele. Pe când urmașii barbarilor s'au ridicat repede, pe când Provanța ne dă cea mai minunată poezie bogată în subtilități, pe când Italia ne dă opera lui Dante, noi trăim confundată în întuneric. Faptul se datorește împrejurărilor, cari ne-au împiedecat a ne manifesta în-șișirile noastre sufletești.

După despărțirea imperiului roman noi, căzând sub influența împărăției de răsărit am fost expuși la toate relele de cari această împărăție a fost blutuită. Creștinismul în apus a dat o nouă viață popoarelor. În Răsărit creștinismul n'a putut da putere organizării sociale. De aici a urmat o serie de lupte și zbuciumări, cari au avut influențe covârșitoare asupra vieții noastre. Mai adăogăm la acestea și cercurile străine cari au venit asupra noastră și vom vedea îndată cauzele pentru cari nu ne-am putut manifesta ca și frații Italiani și Francezi.

Alegeri congregaționale.

Comitatul Alba-de-Jos.

Din Zlagna ni-se scrie: Eri în 14 I. c. a avut loc alegerea membrilor pentru congregație, în cercul nostru al Zlagnei, cel mai maiestrit împărțit cerc al comitatului Albei de Jos, care se extinde pe un teritor lung de peste 90 kilometri.

Președinte al alegerii a fost Moldovan Károly, șef-fo estier al pădurilor erariale din cercul Zlagnei. De dimineață a voit să facă volnicii, neadmițând membrii de încredere din partea noastră a Românilor; abia, după multă și stăruitoare cerere din partea noastră ne-a primit un membru de încredere în persoana părintelui Ioan Fodorean din Galați.

Alegătorii români nu s'au prezentat în număr mare ca de ală dată, ceea ce ne-a cauzat o justă îngrijorare în ce privește reușita noastră. Cu toate acestea lista noastră a biruit cu o majoritate de 39 voturi. Au fost aleși: Enea P. Bota, preot în Șard, Dr. Victor Macavel, profesor de teologie în Blaj, Iosif Gomboș, preot în Abrud, Nicolae David, director de bancă în Bucium-șasa și Ludovic Giurca preot în Trîmpoele.

Foarte brav s'au purtat comunele: Valea-Do-

sului, Trimpole, Zlagna, Galați, Petrinjeni și Șard; binșor: Feneș, Meteș și Ampoia. Slab s'au purtat alegătorii de dincolo de Dealul-Mare, de unde n'a venit decât preotul P. Piso din Cărpiniș și preotul din Șohodol: Oțet cu 2 alegători. Din Musca nime; din cele șase Buciumuri cu mai bine de 40 alegători, n'a venit nici un preot sau alt cărturar și nici un alegător, decât notarul și birăul satului. Nici chiar candidatul listei noastre Nicolae David, din Bucium-șasa, director de bancă și om avut, n'a ținut să se prezinte la urnă.

Cauza? Dar să nu facem incriminări, acum când sântem veseli că am biruit. *Coresp.*

Din *Vingard*, ni se scrie: În 14 Noembrie st. n. s'a săvârșit alegerea de membri congregaționali în cercul electoral al Vingardului, în comuna Vingard. Deja dimineața la 8 ore erau adunați peste 100 votanți români înaltea cancelariei comunale. La nouă ore sosind președintele alegerii am înștiințat din partea Românilor doi bărbați de încredere în persoanele dlor Valeriu Mator, preot în Șoroștin și Patriche Marcu, preot în Păuca, la ce președintele a răspuns că bărbații de încredere îi alege publicul alegător. Roagă publicul a alege 4 bărbați de încredere. Se propun din partea alor 100 de Români cei doi de sus, iar din partea contrară se propun alți patru al lor.

Era firesc ca președintele să declare aleși pe cel dorit de cel mult. Dar nu! El a declarat aleși pe 3 Maghiari și pe Românul Patriche Marcu. S'a început alegerea a cărei sfârșit a fost că Românii au intrunit 152 voturi, iar Ungurii au intrunit 110 voturi. *Deci aleși de astădată pentru congregația dela Aiud 13 membri toți Români*, cu o majoritate de 42 voturi, cu toate că mulți Români au fost respinși dela votare din cauza că în lista alegătorilor a fost numele lor scris schimonosît.

Cei aleși sânt: Vasile Suciu, Dr. Iustin Nestor, Iacob Popa, Valeriu Mator, Simeon Alămorean, Ioan Morar, Moise Opris, Ioan Spătar, Ioan Albou, Pompiliu Predovici, Ioan Neagu, Ioan Desc și Ioan Bărbău.

Un pas bun am făcut înainte, căci bravii preoți și au disciplinat pe vrednicii alegători așa, încât de fapt toți erau conștii de drepturile și datoria lor față de neamul lor. Și și au arătat iubirea pentru ei votând frumos!... O singură întrebare:

Oare pentrue unli dintre smărgineni cari trăiesc pe la noi și prinire noi, nu s'au înfățișat la votare? *Raportor.*

Com. Hunedoara.

Din *Dobra* ni-se scrie: Azi, 17 Noembrie n., a avut loc alegerea de membri congregaționali în cercul Dobra.

Lista națională a învins la Dobra. Am făcut pact cu meseriași, cedându-le un loc. Au fost aleși: Dr. Ștefan Chiriloviciu, cand. de avocat, Iosif Morariu, protopresbiter, Emanuil Șuiaga, Petru Hadan preoți, A. Leșnican, director de bancă, Nicolae Juga, Nicodem Ardelean, Dimitrie Datca, Nico-

lae Herbay Bublea, proprietari, Ioan Oeș dean, croitor și Iacob Stăgel, tâlpar (șvab).

Și poporul și inteligența s'a purtat bine. Nelegalități nu s'au comis. Alegerea a decurs în ordine. *Cor.*

Gheorghe Șubu. *

Învățătorul-director al școlii de stat din Micălaça, Szabó György, a abuzat de bunătațea inspectorului de școală Varjassy Apad din Arad și, după ce acesta îi gi ase câteva cambii mai mărunte, s'a pus de a falsificat numele lui Varjassy pe alte cambii mai mari, escotându-le la băncile din Arad. Se zice că valoarea cambiiilor false trece peste 10000 coroane. Inspectorul Varjassy s'a adresat ministrului de culte, cerind suspendarea nenorocitului învățător, pe care patima cărților și, se zice, a virturilor l'a mănât în brațele pierzării.

Cu înregistrarea aceasta seacă a cazului, am fi satisfăcut datoriei noastre de cronici, dacă cazul nu ni-ar prezenta o altă latură, eare să ne opriască atențiunea și să ne pună pe gânduri.

Szabó György n'a fost întotdeauna Szabó György și n'a fost întotdeauna învățător de stat în Micălaça. Pe vremuri, cu ani înainte, Szabó György se chema *Gheorghe Șubu* și era învățător la școala românească din Beregsău (comitatul Timiș). N'a fost însă mulțumit cu soarta modestă de sărman dascăl român, care numai o singură satisfacție are: munca dezinteresată pentru poporul său. El a visat mărime mai mare, muncă mai ușoară și s'a lăsat ademenit de strălucirea unei situații mai bune... Ș'a schimbat numele, a uitat de origina sa, din Șubu s'a făcut Szabó, și din biet dascăl român a ajuns învățător-director al unei școli de stat.

Știa că ținând la neamul și legea sa nu va putea ajunge favorit al stăpânilor și s'a lăpădat de toate...

Și aceasta e latură care ne pune pe gânduri. E corupția urită pe care se întemeiază întreg sistemul nostru de guvernare. Politica aceasta nenorocita care îți cere să te lapezi de neamul tău dacă vrei să ajungi o soartă mai bună; politica aceasta care face pendentă acordarea unui drept dela un act de disprețuire a tradițiilor strămoșești și dela schimbarea unui nume cinstit care sute de ani a trecut moștenire — poate singura moștenire, în afară de necazuri și griji! — dela tată la fii; această politică nenorocită trezește în sufletele slabe credința că toate îți sânt îngăduite, dacă te faci ungar.

Ne aducem aminte de preamărirea lui Burdă de cătră un fruntaș ziar unguresc din Budapesta, a doua zi după ce congregația comitatului Caraș-Severin constatase mari abuzuri săvârșite la comunitatea de avere din Caraș-Severin. »Orice crimă ar fi săvârșit acest om — scria »Bud. Hul pe — trebuie iertat; nu cunosc crimă pentru care am putea să l jertfim pe omul care

vreme de 25 de ani ne-a fost prieten sincer, a fost ungar și s'a lăpădat de agitații naționaliste...»

Și sărmanul Șubu s'a lăsat ademenit și el și s'a făcut ungar, cu trup, cu suflet; a plecat din satul său, și-a schimbat numele și a rupt orice legături cu ai săi. Ajuns între străini cari nu-l înțelegeau sau poate își băteau joc de origina lui valahă; neavând puterea să se desfacă din mrejele unei situații materiale mai favorabile; suferind poate pe urmele amintirilor unui trecut cinstit, își va fi ascuns durerea și dorul după anii petrecuți în satul său românesc, în mijlocul alor săi cari toți purtau numele cinstit Șubu — și își va fi căutat uitare în băutura și cărți...

Șubu a murit... Să trăiască măcar Szabó, cum va putea, chiar săvârșind crima falsificării de cambii.

Sărmanul Șubu!

Ședința Camerii.

Budapesta, 18 Noembrie.

Ședințele camerii se urmează monotone în mijlocul unei generale lipse de interes. Se pare că instinctul adevărului le spune membrilor parlamentului actual că instituțiunea e mincinoasă în întreg organismul ei și că ro-tul acestui parlament simulacru nu poate fi decât formalismul sec. Oratorul de frunte a ședinței de azi a fost faimosul Polónyi, care e cea mai tipică creatură a parlamentarismului unguresc și împrejurarea aceasta dă în de ajuns semnatura situației politice ungurești. De altfel s'a continuat discuția asupra reformei codului civil, în vreme ce animația a fost concentrată pe culoare, unde s'au discutat șanzele campaniei îndreptate contra ministrului Székely, campanie a cărei importanță o arătam în altă parte a ziarului.

Ședința s'a deschis la orele 10 și jumătate.

Președintele anunță că contele de Wickenburg a fost numit guvernor al moralului uman.

După o lamurire fără importanță a kvasu histului Klemen și după o replică în chestiune a lui Polónyi la cuvântul deputatul Szabó István (partidul micilor proprietari): Constată că reforma codului civil, introducând largirea procedurii orale, aduce mari foloase poporului. E firesc ca advocații deputați să combată această parte a reformei, de oarece ei își apără existența materială. Detestă campania ce s'a pornit împotriva paragrafului 31, care e menit să apere interesele păturii sărace, precum și interesele negustorilor cinstiți. Știe că ministrul de justiție a fost membru al unei societăți, a cărei ținută a fost tocmai luminarea și ajutorarea poporului sărac. Stăruie ca ministrul să mențină neschimbat paragraful 31.

Polónyi Oéza: Sune că proiectul e de o extrema însemnată, deoarece va realiza unitatea de drept. Raportorul proiectului, fostul ministru Pósz, l'a să a fost mai vrednic de recunoștință decât ministrul actual, deoarece n'a renunțat la punctul său de vedere original. Proiectul e fructul străduințelor îndelungate ale partidului independentist.

Un glas (de pe băncile guvernamentale): Pentru ce nu l'a înfipt partidul independentist?

Polónyi: Dacă dl deputat ar putea să înfiptulă și numai atata cât a înfiptul partidul

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile **Székely și Réti** din Marosvásárhely, (Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedim franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

independent, l-ași considera drept un om miraculos, care poate să facă mai mult decât îl lartă puterile.

Arată că partidul guvernamental a fost neconsecvent ce privește proiectul. N'a fost consecvent nici ministrul. Intrebă pe ministrul dacă proiectul va putea să realizeze unitatea de drept?

Vorbește până la sfârșitul ședinții.

Cronica dramatică.

— Teatrul Național. —

București, 16 Noembrie.

După câteva piese moderne ca Modelul, Necunoscuta și altele, s'a jucat acum în urmă, *Judecătorul din Zalamea*, scrisă de Calderon dela Barca, cel mai desăvârșit dramaturg din epoca clasică a teatrului spaniol și unul dintre cei mai mari scriitori de teatru din toate vremurile. Acțiunea naivă pe alocurea, îngrădită cu multă putere de adevăr și desfășurată într-o atmosferă plină de poezie veche, nu l-a prea încântat pe partizanul teatrului modern. Dar pentru sufletele cari iubesc adevărul simplu, poezia curată, cinstea și dreptatea, reprezentarea piesei lui Calderon a fost o adevărată plăcere de artă teatrală. Prima noastră scenă își îndeplinește chemarea ei de școală, când ne dă din când în când astfel de piese din cari se poate învăța multe lucruri frumoase. Judecătorul din Zalamea e o splendidă pagină despre lupta țărânului pentru cinste și adevăr împotriva clasei nobililor și militarilor îngîmfați, ușuratici, fanșroni și mesocoliți.

Aproape de Seville, în satul Zalamea, se oprește o companie de soldați sub conducerea generalului Don Lope de Figueroa. Căpitanul companiei, Don Alvaro de Alaride, o fire aprinsă și nebună, un fălos și un încrezut, vede pe fata lui Pedro Crespo, pe Isabela, o țărăncă de o rară frumusețe și se înamorează de ea. Ca să-și ajungă scopul pornește s'o ademenească cu vorbe și cu scene, fata însă în naivitatea ei cinstită îl ține la distanța cuvenită.

Pe căpitanul, care n'are nici o considerație pentru oamenii dela țară, rezistența unei țărăncuțe ca Isabela îl îndirjește și mai mult și se hotărăște s'o răpască.

Într-o seară pe când Isabela sta de vorbă cu tatăl său și cu vara ei Ines pe lavița dela poartă, căpitanul, însoțit de câțiva soldați, se repede asupra lor, ia pe Isabela pe sus și o duce într-o pădure. Bătrânul desneșădăruit se ia pe urma lor, e prins de soldați și legat de un arbore. Un frate al Isabelei dă peste ceata soldaților, intră în luptă cu ei și îl rănește pe căpitan. Isabela fuge... dar fuga ei e târzie; fusese necinstită de căpitanul Don Alvaro. În fuga ei disperată prin pădure găsește pe tatăl-său pe bătrânul Crespo, legat de copac. Îl desface și slăbit de acesta își povestește toată nenorocirea. Bătrânul țărăn ciocotește de mânie mai cu seamă văzând că nu poate face nimic să se răsbune.

Când se întoarce însă acasă i se aduce știrea că statul satului l'a ales judecător. Acum avea puterea în mână. Se duce la căpitan și-i spune să-i ia fata de nevastă. Acesta nici gând de așa ceva. Bătrânul îi poruncește și la urmă îl și roșga. Căpitanul nici nu vrea s'auză. Atunci bătrânul, acum judecător, îl condamnă pe căpitan la moarte.

Sunt zadarnice toate intervențiile generalului de Figueroa. Căpitanul e ghilotinat și când la sfârșit vine regele Filip II să facă dreptate în chestia asta, găsește dreptatea bună și făcută și nu poate să-i zică nimic noului judecător, care l'arată că după textul legii numai așa putea să procedeze. Regele îl numește judecător pe viață în Zalamea. Iar când e întrebat despre Isabela pe care o pornește spre mănăstire, bătrânul tată cu inima zdrobită răspunde: Și-a luat un mire înaintea cărui toți sunt deopotrivă și care nu se uită la trecut!...

Piesa în partea dela început e țesută cu multe părți de comedie, iar dela răpirea Isabelei se schimbă într-o dramă puternică, înălțându-se până la tragedie.

Don Pedro Calderon dela Barca a rămas cel mai popular scriitor dintre clasicii spanioli și câte-

va din plesele lui se joacă și au se și joace încă multă vreme pe scenele năzari ale lumii.

S'a născut la Madrid în primele zile ale anului 1600 dintr-o familie nobilă. Tatăl său a ocupat funcțiuni înalte în administrație. O soră mai mare a lui Calderon, Dorothea, s'a făcut călugăriță. Aceasta, se zice, c'ar fi auzit pe frate-său țipând de trelori, în trei feluri pe când îl purta încă maică-sa, înainte cu câte-va zile de a se naște. Aceste țipete au fost pentru cel din casă semne că cel ce se va naște are să fie un om mare.

Înainte de a avea nouă ani Calderon intră în colegiul imperial din Madrid, condus de Izuiți. Și înainte de a implini patrușprezece ani scris o comedie cu titlu: «el Carro del Cielo», care ca și multe altele, nu s'a mai găsit prin operele lui, s'a pierdut.

Studiile superioare și le-a făcut la universitatea din Salamanca, supranumită «mama științei» în care s'au format și alții din generația precedentă, între cari și Cervantes. A învățat tot ce se învăța pe vremea aceea de tinerimea spaniolă; matematica, geografia, cronologia, istoria politică și sacră, dreptul civil și canonic, filosofia, teologia etc.

În vremea asta scria teatru și la 19 ani când termină universitatea câteva piese de ale lui se jucau pe principalele scene spaniole.

La 25 de ani ca toți tinerii de familie intră în armată, cum făcuse mai înainte și Cervantes și Lope de Vega. Acesta din urmă era acum regele teatrului spaniol și în curând îl așază și pe Calderon printre poeții de primul rang ai Spaniei.

După moartea lui Lope la 1636, Filip IV lea îl chemă pe Calderon la curte și-l dădu direcția serbarilor, unde cu mică întrerupere, luând parte la câte o luptă, petrecu mai mulți ani.

La 1651 intră în mănăstire cum făcuse și Lope. Poate o înclinare firească la mână aici, poate, și mai probabil, și a căutat refugiu în religie și poezie după ce-a văzut Spania, atât de puternică sub Carol Quintul și sub Filip al II-lea, căzuată acum din grandoarea ei în urma multelor lupte nenorocoase. Sufletul lui senzbil și viteaz a renunțat să mai servească unui steag umilit.

Aici în curând avu cinstea să fie invitat să scrie pentru diferite serbări bisericești niște piese alegorice numite «autos sacramentales», cari avură mare succes la Madrid. Toate orașele principale ale Spaniei îl doriau pe Calderon să le scrie aceste piese.

Și în ziua de 25 Mai, 1681, în plină primăvară, zi, în care în toate orașele mari ale Spaniei se jucau piesele sacre ale lui Calderon, poetul se sfârșia odată cu acțiunea din piesele lui și cără seară când cortinele se lăsau peste operele lui, se lăsa și peste viața lui coriina care nu se mai ridică nici odată.

A scris 120 de comedii, 100 de «autos sacramentales», că e-va poeme, dintre cari, în unul a cântat pictura, în altul comedia, apoi un număr nesfârșit de cântece, sonete, romanțe etc..

Înflurirea lui Calderon a fost imensă asupra teatrului european. Din atmosfera lui s'au inspirat mulți scriitori mari, ca Molière, Scribe precum și celebrul Gozzi italianul; în Germania l-au tradus și imitat scriitorii foarte distinsi, poeții foarte iluștrii, ca Goethe, Schlegel și alții.

Genul lui Calderon a fermecat popoare de caracter așa de diferit și-a stîrnit dragostea și admirația tuturor; cine nu lubește soarele?

Odată cu judecătorul din Zalamea s'a jucat și o farsă într'un act de cunoscutul ziarist bucureștean P. Lăcusteanu. A fost un debut frumos al noului autor. Viața de birou a funcționarilor mici e redată cu tot banalul și ridicolul ei. «Nevasta lui Cerceluș» — acesta e titlul farsei, are ferichte jocuri de cuvinte și situații foarte bine găsite. Artiștii s'au întrecut în interpretarea acestor piese, care a ținut publicul într-o continuă iluzie.

Autorul a fost chemat la rampă și răspățit cu aplauze meritate. Îl dorim și mai mare succes de acum înainte!

Z. Bârsan.

Din străinătate.

Criza constituțională engleză. În momentul din urmă, lordii au încercat un truc: au avut dela guvern să prezinte Camerei lordilor rezoluțiile privitoare la dreptul de veto pentru a le lua în discuție. Lordii au dorit să profite de discuția aceasta pentru a amâna dizolvarea parlamentului și a pregăti campania electorală.

Guvernul a cedat stăruințelor opoziției și a prezentat rezoluțiile, dar a declarat că nu admite nici o modificare și nici o discuție. În același timp a hotărît ca până la votarea asupra rezoluțiilor să prezinte Camerei deputaților proiectul despre budgetul anului viitor.

Că ministrul-președinte Asquith a cedat cererii lordilor și a prezentat rezoluțiile, deși e convins că vor fi respinse, e a se atribui intervenției Regelui, care cerea un caz vădit de conflict între Camera lordilor și Camera deputaților. Acest caz de conflict va fi respingerea rezoluțiilor.

«Pall Mall Gazette» e de altminteri informată că Asquith a primit dela Regele George V nu numai autorizația de a dizolva parlamentul, ci chiar și promisiunea că după alegere va numi un număr necesar de parlri (vre o 300), pentru a asigura guvernului majoritatea și în Camera lordilor.

Oficiul «Westminster Gazette» spune că guvernul e hotărît să dizolve parlamentul, dar înainte va cere dela Camera deputaților votarea budgetului, ceace se va face în timpul în care Camera lordilor se va ocupa cu rezoluțiile despre dreptul de veto. Dizolvarea se va face la 28 Noembrie, iar alegerile vor avea loc la începutul lui Decembrie.

Ședința de azi a Camerei deputaților e așteptată cu un deosebit interes, pentru că în această ședință ministrul președinte Asquith va face declarații cu privire la intențiunile guvernului. Vor lua cuvântul și Balfour, șeful opoziției, Redmond, șeful Irlandezilor, și Barnes, șeful partidului socialist (labour party).

Dizolvarea parlamentului belgian. În Belgia decurge de ani de zile o luptă desneșădăruită între partidul clerical dela putere și între liberali și socialiști. În urma propagandei socialiste asidue partidul clerical slăbește mereu și majoritatea lui disparentă nu oferă nici o garanție adevenitoare pentru viitorul apropiat. În decursul stăpânirii clericale însă aceștia s'au gândit și la împărțirea chibzuită a cercurilor electorale, ca să-și asigure isbânda, și introducerea votului plural n'a adus nici o schimbare în mersul treburilor țării. Dar în vreme ce clericali îi făceau mendrele, liberalii progresiști și socialiști au început o propagandă întinsă făcând școală politică eu poporul și așa s'a întâmplat că cu prilejul deschiderii din urmă a parlamentului, partidele aliate au făcut o manifestație sgomotoasă cerând cu insistență dizolvarea parlamentului și introducerea votului universal.

Guvernul clerical prevăzându-și sfârșitul încearcă cu orice preț să-și asigure privilegiile din bună vreme, înainte de ce ar fi scăpat puterea din mână. Și după cum se anunță din Bruxelles guvernul a hotărît dizolvarea parlamentului — asigurându-și o retragere cinstită, așa fel ca să-și asigure isbânda planurilor sale. Aceste planuri ar fi ca numărul deputaților din cameră cari până aci erau 166, câte unul de 4000 mii oameni, să se ridice în suma sporirii rezezi a populației la 184 și guvernul vrea ca cele optsprezece mandate noi să le v're undeva în mijlocul

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Elz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

grosului de alegători clericali, prin o nouă împărțire a cercurilor electorale.

După cât se vede însă partidele opoziționiste au prins de veste și s'au pus pe lucru. Probabil deci ca această apucătură a clericilor se însemne apusul lor de domnie.

Abdicarea Regelui Greciei. Din Atena se telegrafiază că din nou circulă știri despre apropiata abdicare a Regelui Gheorghe. Se afirmă chiar că astăzi, cu prilejul unei audiențe acordate unui deputat, Regele ar fi declarat că va abdica în favorul fiului său. Motivul abdicării ar fi, că Regele s'ar fi convins că opinia publică din țară îl învinovățește că a procedat anticonstituțional în ce privește rezolvirea crizei.

Cronica artistică.

— Concertul d-șoarei Delavrancea în Lipsca. —

Lipsca, 16 Noembrie.

Avem un nou luceafăr, cu care ne putem arăta la lume. D-șoara *Cella Delavrancea* aduce numai laudă numelui de român. În turneul întreprins de curând în orașele germane, începând cu Viena și sfârșind cu Berlinul și Plauen, a secerat laude meritate pretutindeni.

Are să ne bucure faptul acesta cu atât mai mult, cu cât critica muzicală germană e cunoscută de foarte severă. Un exemplu ne va arăta mai bine, cât de mult a fost apreciată D-șoara *Cella Delavrancea*. În 8 Noembrie n. a concertat în Lipsca.

Lipsca e cunoscută ca un focar muzical de prima ordine, spre care se îndreaptă multe sute și mii de talente și semitalente, dar multe și ard aripele în concurența cea mare. D-șoara *Delavrancea* a știut *captiva* prin executarea programului greu și ales, pe cel mai de seamă critic muzical.

Sala dela «Zentral theater» a fost plină de public. Români vre o câțiva, cam puțini. Din criticele cari urmeză — traduceri după criticele germane — se va putea încredința și publicul nostru că criticele românești asupra concertului din Sibiu sau dintr'alte orașe ale noastre, n'au fost exagerate.

Românii din Lipsca au dat expresie bucuriei lor invitând pe d-na *Delavrancea*, mama fericită, care însoțește pe tânăra artistă în turneul ei și pe săbătorita artistă, la o întrunire intimă, în localul dela «Zentral theater». Cu cât a fost mai restrâns cercul, cu atât a fost mai animată conversația. Am observat între cei prezenți, pe d-șoara *Ghidlonescu*, d-șoara *Stefănescu-Goangă*, poetul *Cerna*, d-șoarele conservatoristi *Tarnovschi* și *Gherman*, Dr. *Horia Petra-Petrescu*, *Virgil Madgearu*, doctorand, și alții. Studențimea a predat d-șoarei un frumos coșuleț cu crizanteme.

Las să urmeze dările de seamă elocvente:

Recensentul jurnalului «Leipziger Volkszeitung»:

«Din serata de piano a d-șoarei *Cella Delavrancea* am putut să aud — cu părere de rău numai — două piese de *Scarlatti* și *Appassionata* de *Beethoven*, pe lângă toată scurțimea observațiilor mele însă, cred, că sînt îndreptățiți să spun, că se manifestă aici un adevărat talent.

Tinăra domnișoară are un simțămînt eminent muzical, o tehnică curată și foarte respectabilă și dispune pe lângă toate acestea și de o tărie, care te pune în uimire. Ceia ce e și mai mult: e plină de muzică

și ea însăși, are temperament, simțămînt, deși nu și-l-a dezvoltat încă cu desăvîrșire, totuși, are tendința conștiință, de-a se apropia cit mai mult de opera, care o execută. Dacă au figurat lucrurile cele două ale lui *Scarlatti* mai mult pentru că să și arate artista destinerata degetelor, a relevat în sonată o putere de concretizare impresionistă, plină de vigoare îndrăznească, care nu scapă din vedere nici nuanțele cele mai fine; a reușit splendid (famos) mai cu seamă, spre pildă, cu retardarea domolă a timpului de cîteori revenea la ideea principală din partea primă. Cum am spus, aș fi auzit bucuros mai departe (alt concert l-a chemat într'altă sală. — nota trad.) și sînt curios, (gespannt) cum are să se desvolte de aici încolo tinăra artistă.» (9 Noembrie n. 1910).
subscris rm.

Recensentul dela «Leipziger Neueste Nachrichten»:
«O natură marcantă de virtuosă, un temperament plin de foc, care ar voi în puterea lui nepotolită să rupă cu puterea toate zăgăzurile și care se simțește, deocamdată, mai bine în Prestotempo și în Fortissimo. Din punct de vedere tehnic nu mai are artista ce învăța. Cine ne-a adus după o serată, care pretinde atita oboseală, după o *Appassionata* de *Beethoven* și «etudele simfonice» de *Schumann*, *Poloneza* în *As-Dur* de *Chopin* cu atita claritate tehnică și cu atita tărie, poate să figureze între cei mai desvolțați artiști din punct de vedere tehnic.

După cîteva observații cu privire la temperamentul, cu care au fost jucate unele piese, urmează:

«Toate în tot: seara poate să se considere ca o recomandare pentru viitor, astfel, încît putem să urmărim cu atenție o nouă cunoștință cu artista *Cella D.*, după cîțiva ani.» A. Schl. (9 Nov. n. 1910.)

«Leipziger Zeitung», 260, din 9 Noembrie 1910.

Tinăra Romîncă, care și-a făcut studiile în Paris, se poate lăuda cu un succes hotărît (entschiedener Erfolg). Am auzit mai întîi două piese de *Scarlatti*, redactate cu o tehnică și accentuare ritmică facilă și elegantă. Că posedă și temperament, căldură sufletească și un spirit muzical bun, a dovedit-o cu executarea corectă și plină de elan, excepționind unele mici asperități din cauza grabei, a «*Appassionatei*» de *Beethoven* și a etidelor simfonice de *Schumann*, una din cele mai superioare — nu numai din cele mai grele — probleme pentru un artist, care reproduce. Numai aceia vor putea să le redea bine, cari s'au adîncit, dînd uitării toată gloria de virtuositate, cu dragoste și înțelegere matură în *Schumann*. Deși ne-a rămas ceva datoare artista — și nici nu este mirare la cei 18 ani ai ei — în privința fantaziei creatoare, a puterii spirituale și a pătrunderii adînc simțite, deși n'a fost deci felul de predare în stare să te sguđuie sau să te subjuge, totuși a știut să te țină legat și să te intereseze vădit, în urma tipului bărbătesc — am putea zice — de interpretare. Nu domnea nimic spălăcit, ce să-ți amintească o exuberanță a simțămîntului, totul apărea reliefat și curat. În program se mai aflau și piese de *Debussy*, de *St. Saens*, de *Fauré*, de *Chopin*, de cari nu ne-am putut bucura, cu părere de rău. Bucuros am fi ascultat, să ne încredințăm dacă se pricepe să și cînte la piano. Subscris E. M.

Correspondent.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 18 Noembrie n. 1910.

— Pentru fondul ziaristilor a dăruit dl *Alexandru Lazar* din Chișineu suma de 20 coroane.

— La dîneul de curte, dat de Maj. Sa în onoarea delegațiilor, Maj. Sa s'a adresat și diui Dr. *Iosif Gall*, membru al camerei magnaților, vorbind cu el despre afaceri de-ale acestei camere.

* Invățător român suspendat. Din *Sarcia-română* ni-se scrie: Cu data de 15 Noembrie, comisia administrativă a comitatului *Torontal* a suspendat, prin hotărîrea sa Nr. ul 3726, definitiv din post pe invățătorul nostru *Iosif Nestorovici*.

Motivele: purtarea bravă la alegeri și spor neîndestulător în propunerea limbii ungurești.

— *Vlaicu* și-a reluat zborurile. Ni se anunță din *București*: *Inginerul Vlaicu* a reușit pe ziua de ieri un nou succes.

Timpul fiind prielnic și auzind că la aerodrom se fac pregătiri pentru zburat, aviatorul român s'a hotărît să facă o nouă vizită colegilor săi dela *Kitila*, cu care ocazie să-și poată încerca și motorul pentru zborul mai lung proiectat pe de-asupra *Capitalei*.

La ora 3 și un sfert, aeroplanul este scos din hangar, iar peste zece minute, motorul este pus în mișcare. Aparatul se ridică în aer cu ușurință și apucă spre sud de unde virează apoi spre dreapta și ia drumul *Kitilei*, menținându-se la înălțime de aproape 80 metri.

După 12 minute aeroplanul sosește de-asupra aerodromului pe pista căruia se găseau pregătite pentru zbor aparatele lui *Farman* și *Wright*.

Muștimea prezentă face ovațiuni aviatorului român. Acesta însă nu se coboară și după ce face înconjurul aerodromului ia drumul *Cotrocenilor* unde nu ajunge la timp de oarece din cauza frigului carburatorul înghețase și motorul amenința să nu mai funcționeze.

Intregul voiaj *Cotroceni-Kitila*, dus și întors, a durat exact 26 minute.

În momentul când *Vlaicu* ajunsese din nou pe câmpul *Cotrocenilor*, elevii școlii de infanterie care se găseau la exerciții, entuzasmați de splendidul zbor al aviatorului român, au tras trei salve în onoarea lui.

— Comitetul «Asociațiunii» din Sibiu, în ședința sa de la 3 Nov. n. 1910 a hotărât, ca în vederea meritelor culturale ce și le-a câștigat institutul «Economul» din Cluj, prin acțiunile sale pe terenul economic, și prin creațiunea unor instituțiuni filantropice, — să depună sume mai fasemnate din fondurile «Asociațiunii» la acest institut.

Institutul «Economul», care stă în preajma serbării jubileului de 25 ani al existenței sale, a urmărit tot mai potențat scopul de a ridica nivelul cultural și economic al țărânilor din circumferința sa de lucrare și-a creat pe lângă aceasta și instituțiuni filantropice de caracter general românesc.

— Iarăș pangermanism. În Viena există de multă vreme o societate «*Vereln zur Erhaltung des Deutschtums in Ungarn*», care urmărește ținta de-a conserva și promova elementul german din Ungaria. Această societate a adresat de curând un apel către Germanii din Ungaria, invitându-i să îmbrățișeze cariera de meseriași și industriași. Societatea s'a oferit chiar să găsească elevilor germani locuri în marile fabrici de industrie din Austria atât de înaintată în ce privește industria.

Ministrul de Interne a descoperit însă și în această străduință economică «agitatie» și a oprit răspândirea în Ungaria a tuturor publicațiilor acestei societăți... Atât a publicațiilor de până acum, cât și a celor din viitor.

— Cununie. Domnișoara *Grațiana Boneu* din *Brad* și dl *Silviu Beșan*, profesor la pedagogiul român din *Arad*, își anunță cununia ce va avea loc la 20 Noembrie n. în biserica gr. ort. română din *Brad*.

Felicitările noastre.

— Boala lui *Tolstoi*. Marele *Tolstoi* zace și acum în gara dela *Astepovo*, și știrile ce sosesc sînt din ce în ce mai îngri-

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

jiitoare. Cu toate că e acum foarte slăbit, medicii nădăjduiesc încă în organismul lui puternic care a avut de multe ori să lupte cu puternice atacuri de cord și a ieșit întotdeauna biruitor. Contesa Sofia locuiește într'un vagon de clasa întâi în gară și nu și-a văzut încă soțul, căci acesta nu vrea să o mai vadă, de altcund și medicii au oprit-o să intre la el. O mare parte a cauzei care a făcut pe Tolstoi să-și părăsească familia o poartă și fii săi, căci îi amărau zilele cu veșnicile lor pretenții. Tolstoi le extradase de mult partea lor de moștenire, dar aceștia nu s'au mulțumit cu ce le-a dat și au cerut și proprietatea asupra editării cărților lui Tolstoi. Tot ei au făcut pe cel mai bun prieten al tatălui lor, Cserkov, să fie dat peste graniță.

Din Petersburg se telegrafiază că sfântul sinod a ținut o adunare secretă în care s'a ocupat de relațiile dintre biserică și Tolstoi. Se vede că sinodul vrea să repare ruptura care s'a ivit între Tolstoi și biserică și să revoace anatema aruncată asupra lui. Presupunerea aceasta o întărește și faptul că episcopul de Moscova a plecat la patul de suferință al lui Tolstoi, iar mitropolitul din Petersburg i-a trimis următoarea telegramă:

Din momentul în care D-ta ai rupt cu biserica m'am rugat neîncetat și mă rog și azi ca Dumnezeu să se îndure și să te readucă iar la biserică. Se poate ca în curând să te cheme înaintea scaunului său. Te rog pe Dumneata, care zaci în suferințe să te împaci cu biserica și cu drept credinciosul popor rusesc.

Dumnezeu să-ți ajute și să Te miluiească.

— **Studentii români în străinătate.** Din München ni-se scrie: Sunt în München aproape de o lună. L'am ales anume fiindcă auzisem multe despre acest oraș al artelor. Mi-se spusese că mai studiază aici mulți tineri români. Ajuns aici am stat două săptămâni fără să întâlnesc pul de român. Abia într'un târziu le-am descoperit locul de convenire. Am aflat, spre bucuria și spre surprinderea mea, că sunt aproape la 60 de studenți români aici. Aproape toți din România, numai vreo 5—6 din Ardealul nostru. Cel mai mulți sânt la tehnică. Dar urmează câțiva și la pictură, la sculptură și la economia politică. Au și o societate »Patria« de vro 12 ani care există.

Aseară (15 c.) s'a constituit noul comitet al acestei societăți. S'au adunat vreo 20 de tineri. Și în voie bună, cu glume și cu veselie, s'a ales noul comitet. Președinte a fost proclamat dl Burescu, student la pictură.

M'a surprins plăcut felul în care a decurs convenirea aceasta a studenților noastre de aici. Tinerii, cari se știu înțelege, fără să se certe, cred că vor ști să desvolte o activitate rodnică, în sânul societății lor. Dedat cu certurile tinerimei noastre din Budapesta și din Cluj, mi-a căzut așa de bine seriozitatea acestor tineri.

Cu vremea o să vă trimit mai multe vești despre această tinerime, cum și despre alte lucruri de aici. — *Un student ardelean.*

— **Femei criminale.** Ni se anunță din Deva că jandarmeria a arestat în comuna Hondol pe femeile Pintea Maria, nevasta lui Hatăș Augustin, a lui Muntean Petru și pe a lui Petru Topor. Cauza arestării e că puțin mai înainte murise tânărul Petru Topor, din Hondol. Lucrul nu părea de loc curat, căci moartea l-a apucat fără de veste cu toate că era sănătos și volnic.

Autoritățile au porocit deci cercetări și au descoperit că femeile acele împreună au otrăvit pe

bietul om. Inculpatile au fost internate la penitenciarul din Deva.

— **Unguri decorați de Regele României.** Regele Carol a conferit următoarele decorațiuni la diverși funcționari ai poliției din Budapesta.

Marea cruce a ordinului Coroana României în gradul de ofițer consilierului ministerial Ladislau Szabo, șeful siguranței din ministerul de interne și prefectului superior al poliției din Budapesta Desider Boda; Coroana ordinului Coroana României în gradul de comandor suprefectului poliției Franz Pekary; Crucea ordinului Steaua României în gradul de ofițer secretarului ministerial din ministerul de interne Ludwig Szeszt; Crucea ordinului Coroana României în gradul de ofițer, prefectului de poliție Eugen Ciocan, și Crucea ordinului Steaua României în gradul de ofițer șefului detectivilor din Budapesta Koloman Krecsanyi și funcționarilor de poliție Vincent Marcovici și Edmund Garbatey.

— **Exundări în Maramurăș.** Din Sighetul Marmăției ni-se anunță, că riul Tarack a exundat. În comuna Neagova șasezeci de case și drumul de țară în lungime de 150 m. sânt acoperite de apă.

— **Răsplată negrilor.** Mai ales în vremea din urmă s'a observat o mare nemulțumire contra președintelui Taft că nu a răsplătit cu nimic credința politicienilor negri care ca cetățeni ai Statelor Unite au corțeșit pentru el pe vremea aiegrilor. Insuși Taft a recunoscut indignarea îndreptățită a negrilor și înțelegându-se cu ministrul de finanțe a hotărât ca se dea unul cetățean negru așa dignitate cum n'a mai avut nici un înaintaș al lor de mai înainte. Această demnitate constă în oficiul de secretar la justiție care a fost conferit lui William Lewis, procuror în Bolton unul dintre cel mai talentați juriști negri. Pe lângă aceasta a mai numit pe doi negri vameși în Toledo și Washington. Până acum încă purtau negri înalte slujbe în oficiile statului dar cinstea ce i s'a dat lui Lewis nu s'a mai dat nici unul cetățean negru.

— **Femele în armata franceză.** Din Paris vine știrea că generalul Dalstein a denumit pe doamna Lagardelle institutoară militară și cu denumirea aceasta s'a înrolat cea dintâi femeie în armata franceză. Doamna Lagardelle e o forță pedagogică recunoscută, care a avut reușită splendidă cu instrucția analfabeților adulți.

În armata franceză încă e un număr considerabil de analfabeți a căror instrucție întâmpină mari greutăți din cauza culturii defectuoase; dreptaceea ministrul francez de război a hotărât să predea doamnei Lagardelle instrucția recruților, cărei li vor organiza o catedră specială. În curând se va adevăra deci că cu bândețe și tratament omenos poți instrui recruții mult mai ușor decât cu brutalități și înjurăturile ordinare ale gradațiilor.

— **Un musafir extravagant.** Scriitorul Vico Montegazza în cronica veselă a unei reviste italiene ne prezintă tipul unui musafir extravagant care a alins recordul în exploatarea dreptului de bună primire. Lucrul a avut loc în casa generalului italian Luceani, care s'a lăsat de militarie și a plecat la Londra, unde a înființat o fabrică de oglinzi pe urmă s'a făcut bancher și a câștigat milioane. Pe unul dintre cele mai elegante bulevarde și a ridicat apoi o vilă de un lux uimitor, în încăperile căreia ospăta bucuros lumea, mai ales pe membrii coloniei italiene. Toți câți ni-mereau pe la el pe vremea prânzului erau reținuți și la masă, și erau mulți cari veneau la el luni dea rândul, numai că la masa lui se mânca splendid, dar între oaspeții aceștia era unul căpăținos care ani dea rândul se înființa la masa generalului — deși acesta nici nu-l cunoștea mai de aproape.

»Pe domnul acesta — zise gazda într'un rînd, zîmbind binevoitor — l'am invitat din întâmplare o singură dată, sânt vr'o trei ani acum, și de atunci mănâncă în fiecare zi la mine. Se vede că invitarea e valabilă ad infinitum«. De multe ori generalul era dus, sau din familie nu era nimeni acasă, pentru asidul musafir se așternea însă masa regulat, iar când într'o zi nu se putea prezenta, din cine știe ce motive, își scuza absența la scris. Cu vremea însă se simțea ca acasă și

începuse să terorizeze slugle și de nu l plăceau bucatele certa al dracului pe bucătar care la rîndul său îl făcea de frică toate poftile și nu îndrăznea să mai servească nici odată ce nu-i plăcea.

— **Victimele geloziei.** Într'un hotel din Paris, calea Rue de Roure au găsit ieri după amiază cadavrul baronesei Olivier d'Ambricourt soția unui căpitan de marină în rezervă. Lumea a trecut ușor peste acest incident, mai ales în orașul a căruia valuri a înghițit zilnic sute de vieți. Dar în aceeași zi poliția a primit o scrisoare dela căpitanul Meinier, soțul baronesei, în care mărturisește că chinuit de gelozie și-a înveninat nevasta, ne mai putând răbda supliciul când își vedea soția adorată făcând altora ochi dulci. Poliția s'a pus pe cercetări, dar până acum n'a dat de urma căpitanului, se crede că s'a sinucis și el.

— **O aventură »suspectă«.** »Gazetta del Popolo« povestește o întâmplare veselă care a avut loc în Trani, între secretarul papal Pasquale Catacchio și nepoata episcopului din locanitate. Secretarul era oaspe zilnic în reședința episcopului și așa s'a întâmpiat că s'a îndrăgostit de nepoata episcopului cărei încă li căzuse drag tânărul și într'o bună zi au dispărut amândoi. Bietul episcop numai acum s'a desmetecit și a văzut cum stau lucrurile, s'a dus deci și a telegrafiat pe loc la oficiul secretarului la Papal: »Pasquale Catacchio care a plecat la Roma, e suspect; luați-l sub pază«. La secretariat s'a crezut că menționatul s'a contaminat de holeră și toate leacurile din Trani erau așteptate de medicii ca să ia în primire pe cel bolnav. »Suspectul« secretar însă n'a venit și ziarele au scris ziua următoare despre aventura idilică a cărei sfârșit a fost căsătoria.

— **Contesa Tarnowska.** Ziarele italiene aduc știrea că contesa Tarnowska, condamnată la cinci ani de pușcărie pentru instigație la omor, a înnebunit în temniță. Nenorocita contesa a fost transportată la un ospiciu de nebuni unde își va face restul de pedeapsă.

— **O nouă fundațiune a lui Carnegie.** Zilele aceste Carnegie, Cresusul american își va serbători a șaptezecisicincea aniversară și cu prilejul acesta a pus bază unui fond de cinci milioane pentru universitatea de științe din Pittsburg. Se știe că mecenatul Carnegie a jertfit în scopul științelor peste optzeci de milioane.

— **Nebun — matricid.** Miercuri în comuna Kejdacs din comitatul Tolna s'a întâmpiat un caz foarte emoționant. O femeie bătrână locuia împreună cu feciorul său, care de mai multă vreme era nebun. Miercuri feciorul cuprins de nebunie a lovit în cap cu scaunul pe mamă-sa, care a văderea sângelui, s'a infuriat mai tare și a călcat-o în picioare până a omorât-o. Ucigașul nebun a ieșit apoi în stradă și se falia cu ce a făcut. El a fost prins și arestat. Cadavrul nefericitei bătrâne a fost secționat și s'a constatat, că ucigașul a rănit în 30 de locuri pe mamă-sa, dintre cari cele mai multe au fost de moarte.

— **Înimă de mamă.** Ieri a fost înmormântată în Eperjes o femeie, nevasta unui proprietar, care a avut o moarte tragică. Înainte cu câțiva ani li murise un băiat de nouă ani și da-atunci ea, mama, zilnic mergea să se roage la mormântul băiatului. În ziua morților la romano-catoli a stat ziua întreagă în cimiter și fiind o zi friguroasă s'a răcit și-a căpătat aprindere de plămâni, care în vreme scurtă a și omorât-o.

— **Atentat zădărnicit.** În Calcutta la prânzul de gală dat în onoarea plecării viceregelului lord Minto au fost prinși și arestați trei tineri Bengali, bănuți că voiau să atenteze la viața viceregelului. Doi dintre ei au ajuns la masă în apropierea lordului Minto și a nevastei lui, iar al treilea a venit la prânz cu invitate falsă, însă ochii ager ai agenților secreți li-a zădărnicit planul infernal.

— **Motiv de căsătorie.** Balzac în cartea sa »Physiologie du Mariage« înșiră cincizeci și nouă de faze ale motivelor cari fac pe bărbați să se căsătorească. Din America însă vine știrea unui al șaptezecilea motiv încă necunoscut. Anume în statul Wisconsin, partidul republican a candidat

la secerul de guvernor pe un anume François Gavert, un burlac recunoscut de mare anifemenist. Dumneacă treacă candidatul la secerul la parte la un banchet aranjat în cinstea lui de partizani. Unul dintre aceștia într'un discurs, atingând coarda sentimentală și a exprimat nădejdea că la caz de reușită dl. Gavert se va însura. Proiectul a fost aprobat sgomotos și candidatul a declarat că de va reuși la alegeri se va însura necondiționat, dând prin aceasta o strașnică probă de abnegație. Ce nu face «chestia de partid»!

— **Catedră pentru aviațiune.** Din Bristol se anunță că la universitatea din Bristol (Anglia) s'a înființat un curs pentru aviațiune de cinci luni. Cursul va fi ținut de cei mai de seamă fizicieni și meteorologi englezi, cari vor propune elevilor teoria sborului.

— **Nou medic român.** Dl. Dr. Corneliu Dărămuș, medic specialist în boale de femei anunță, că și-a început practica de medic în Alba-Iulia, piață, lângă farmacia dlui Virgil Vlad.

— **Cometă nouă.** Profesorul Millosevits, directorul observatorului astronomic «Collegio Romano» din Roma a lăsat vestea, că astronomul Vic Cerulli, proprietarul și directorul observatorului de lângă Teromo cu ajutorul unui aparat fotografic a descoperit o cometă nouă. Simburile noiei comete are formă de stea și este înconjurat de o mică negură. Cerulli a descoperit noua cometă în 8 Noembrie, iar în zilele următoare a examinat-o mai cu temei.

Acum putem aștepta apariția numai a două comete, una numită Faye, care în 4 Iulie 1903 s'a văzut în jurul soarelui, iar alta a lui Swift, care mai pe urmă s'a arătat în 21 Aug. 1895. Cometa pe care a descoperit-o Cerulli nu este identică cu nici una dintre aceste două. Noua cometă se află în zodia Taurului, lângă steaua T, spre Nord dela pleiade. Seara dela 6 ore se poate vedea în partea sud-vestică a orizontului, dar numai cu ajutorul telescopului.

— **Desvăliri senzaționale în chestiunea Azev.** Într'un număr recent al ziarului «Frankfurter Zeitung» a apărut un articol, în care scriitorul rus Burzev, care trăiește în Paris, cere în baza unor acte foarte compromiștoare revizuirea procesului Azev. De altfel articolul este adresat lui Stolypin, care răspunzând la o interpelație din Duma rusească în chestia Azev a declarat că nu s'a adus nici o dovadă care să arate vinovăția lui Azev. Față de această declarație, Burzev în articolul său avertizează pe Stolypin, că dacă voiește dovedi, apoi să cetească rapoartele secrete ale ofițerului de poliție, care, dându-se medic s'a furișat la patul bolnavului atentatorului rănit Sasanov, ca să asculte aiurările acestuia. Un singur nume amintește, pe al lui Valentin Cuzmich. Poliția știe, că acesta era între revoluționarii pseudonimului lui Sasanov. Amintirea acestui nume dovedește că atentatul a fost plănit și executat numai de Sasanov singur. Articolul se mai referă la memoriul lui Bozici Savincov, despre uciderea lui Pichve. Acestea îl vor putea convinge pe Stolypin despre rolul lui Azev la acest atentat și despre modul cum a omorât prin ofițerul poliției pe antecesorul său. Burzev citează din un raport secret pasagiul, care spune, că Azev a fost acela, care a stăruit mai mult pentru uciderea lui Pichve. În raportul acesta se mai spune și aceia, că însuși Azev a condus pregătirea atentatului pentru care timp de zece zile a locuit în casa lui Savincov și de aici dirija munca conjuților. Azev înainte de săvârșirea atentatului cu câteva zile numai a părăsit casa și s'a dus la Wilna, ca să aștepte vestea morții lui Pichve. Burzev susține autenticitatea acestor însemnări chiar fiind că ele sânt scrise de un asif de om, care mai târziu trebuia să fi fost și el tovarășul lui Azev la plănuirea atentatului contra marelui duce Sergiu. Burzev își sfârșește articolul declarând solemn, că e gata să meagă la Petersburg pentru ca să prezinte actele prin cari se dovedește vinovăția lui Azev.

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cismădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu și, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune

asupra reverenzilor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei «Tribuna» a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara această. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto. Venitul curat se va adăoga la fondul «Reuniunii femeilor române din Arad» pentru zidirea unei școli de fete.

Dentist român în Arad.
VIRGIL RUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Cronica socială și artistică.

Concert în Săliște. Reuniunea română de cântări din Săliște invită la concertul ce va avea loc la 20 Noembrie n., orele 7 și jumătate seara, în sala festivă a școlii din Săliște cu următorul program:

1. Popescu Pasărea: «Căvine-se cu adevărat».
2. G. Dima: a) «Sărmana frunză», b) «Mândrușța de demult».
3. Declamațiune.
4. Mendelsch: Trei cântece populare: a) «Cu mine fugi», b) «O brumă dată», c) «Pe al lor mormânt».
5. Kiriac: a) «S'a dus cucul», b) «Morarul».
6. Declamațiune.
7. T. Popovici: a) «Fosie verde pup de crin», b) «Mama Anghelușă».
8. Méhul: «Auzi!».

După concert danț.

ECONOMIE.

În mijlocul poporul. Imprietinirea poporul nostru cu tovarășile, minurata armă a organizației și întăririi economice — credem că nu ne poate cere atâtea jefite câte n'am dator să le facem.

Și fiindcă reușita de până acum ne-a dovedit peste așteptare, că la poporul nostru, în împrejurările date, cea mai ușor de înțeles și de primit este întovărășia pentru asigurarea vitelor, «Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie» a hotărât să țină din nou un șir de prelegeri economice în feluritele părți ale țării în care se va vorbi despre:

»Insemnătatea și alcătuirea tovarășilor» și »Asigurarea vitelor«.

Acest întâi șir de prelegeri, va fi ținut prin redactorul «Tovărășiei» și directorul Reuniunii pentru asigurarea vitelor dl Vasile C. Osavadă.

De data asta anunțăm următoarele prelegeri:

La 20 Noembrie st. n. (Duminecă) se va ține prelegerea publică economică în Caransebeș.

La 21 Noembrie st. n. (la Archangeli) se va ține prelegere în o comună din jurul Timișorului.

La 24 Noembrie st. n. (Joi) se va ține prelegere în Băj.

La 25 Noembrie st. n. (Vineri) se va ține prelegere în Ludoș (Maros-Ludas),

La 26 Noembrie st. n. (Duminecă) se va ține în o comună din jurul Bistriței.

La 30 Noembrie st. n. (Miercuri) se va ține prelegere în Șomcuta-mare.

La 2 Decembrie st. n. (Vineri) se va ține prelegere în Buteni.

La 4 Decembrie st. n. (Duminecă) se va ține prelegere în o comună fruntesă din comitatul Timiș ori Torontal, — nu e încă statorit unde.

Amănunte asupra acestor prelegeri (locul, ora la care se țin) se vor da prin fruntesă din partea locului și întru cât va fi cu puțință și prin gazetele de zi.

Piața grânelor din Aradul-Nou

17 Nov. 1910.

Vremea e favorabilă pentru economie. Din unele părți vin știri despre mici înghețuri. Griul și seara de toamnă răsar bine și incurind se vor sfârși și celelalte sămănături.

Tirgul de bucate e încă tot constrâns.

S'a vândut azi

grân 3000 mm.	980—	1010
orzo	650—	660
orzo	780—	740
secară mm.	660—	670
păpușoi 400 mm.	440—	450

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 de kilograme.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc. à 175 cor.

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
«Tribuna» institut tipografic, Nișina și corec.

Dentist în Cluj.
NAGY JENŐ
« specialist pentru dinți artificiali fără pod în »
CLUJ-KOLOZSVAR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani.
Dentist în Cluj.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru ofițanți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 378.

»Cassa de păstrare« (reuniune)
în Săliște.

AVIS!

Se caută pentru stabilimentul electric cu mașină de vapor și cu motor de păcură (60 HP) ce se va construi în Săliște, în primăvara anului viitor 1911, un

conducător de construcție

care e în stare după terminarea construcției să primească conducerea tehnică a stabilimentului.

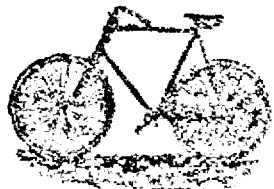
Se reflectează numai la o putere de lucru rutinată și energetică, care e expertă în special în tehnica electrică și de mașini și calificată pentru de-a conduce în mod de sine stătător mașineriile din stabiliment.

Acceptarea se face, după terminarea construcției și punerea în lucrare a stabilimentului, deocamdată în mod provizor pe un an. La caz de convenire reciprocă respectivul va fi aplicat în mod definitiv.

Oferte, cu dovezile de calificare, cu indicarea ocupațiunii de până aci, a etății și a pretenziunilor de retribuțiune, sunt a se adresa până în 15 Decembrie a. c. st. n. la **Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște** (lângă Sibiu).

Diracțiunea

Mașini de cusut pentru trebnițe casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofone

se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plătiți în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete în

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Cultivătorii de vii!

În interesul lor propriu și fac atenți, că **altoii de Ermelék**

pregătiți de oamenii mei specialiști excelenți se află deja la mine în cantitate obișnuită, — conform ordinului ministerial. —

Altoi de viță americană

și europeană cu rădăcini și netede precum și mădișele renumite »Delaware« cu rădăcini și netede, se vând pe lângă garanția cu prețurile cele mai moderate, iar comenziile pentru soiurile »Omre« și »Lovanna« rog să se facă încă de-acum. Catalog de prețuri bogat ilustrat, care conține multe lucruri folositoare se trimite gratis și franco. Adresa:

Kágyi Szabó István,

proprietarul coloniei de altoi de Ermelék și proprietar de vie la Bihar-Diószeg.

RICHARD KRAMER

arhitect diplomat

BISTRITA — BESZTERCZE.

Planuri și preliminare de cheltuieli, la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Darurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, alpaca de Berndorf, articli de argint Alpaca lampe, tacămuri de masă patentate, sticlării pentru oțieri, pahare pentru bere și vin, în cadrul de icoane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire Comandele din provincie se execută prompt și conștientios

HECKER și KLUDSZKY

urmașii lui Kaufmann Jakob

prăvălia de sticlării și porțelană

Lugos, Str. Széchenyi 11.

(Vis-à-vis de fotog. af. Naschitz.)

Telefon Interurban No 224. — —

Anunț pentru licitație de lemne.

Lemnele din pădurea comunei Forotic de pe un teritor de 43.1 jugh. cat., fosta proprietate a urbarialistilor, în 12 Decembrie n. 1910 după amiază la orele 2 se vor vinde la licitație publică la casa comunală din Forotic (Forotik, Krassó-Szörény m.) înaintând totodată și oferte în scris închise.

Conform prețurii, se va vinde următoarele:

Lemne de stejar, pentru zidiri și pentru lucrat 2048 m. cubici.
Lemne pentru foc de stejar, teiu, cer, și carpin. 3730 m. cubici,
a căror preț în total face 78.128 coroane.

Ofertele, închise provăzute cu timbru de 1 cor. să se trimită mai târziu până la 12 Decembrie n. 1910 la 2 ore d. a. la președintele urbarialistilor în Forotic, u. p. Kákova; în ofertă prețul de cumpărare pentru grupa de lemne de pe teritor să se însemneze cu cifre și cu litere, ca să se vadă că oferta conține condițiunile de licitație și a contractului și se supune acelor.

Deodată cu ofertele să se trimeată la adresa președintelui urbarialistilor un vadiu de 10% din prețul de exclamare, sau să se depună înainte de începerea licitației publice.

Ofertele necorespunzătoare condițiilor de mai sus, neasigurate cu vadiul recerut precum și cele întârziate sau făcute pe cale telegrafică nu se iau în considerare.

Condițiunile contractului și a vânzării se pot vedea la președintele urbarialistilor în Forotic, sau la curatoratul silvanal cercual reg. ung. din Vârșeț (Versecz).

Gările mai apropiate de pădure sunt Surduc (Szurduk) și Forotic (Forotik) adecă cale de 4 chlm.

Stațiunea poștală, telegrafică și gara la Forotic.

Dat în Forotic luna Noemvrie 1910.

Pavel Iova
președinte urbarial.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința onorațiilor domni, preoți și învățători, precum și întregului public român, că mi-am deschis în Pâncota (Pankota) Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc tot felul de haine bărbătești, precum: saloane, sacouri, paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri etc. Mai departe efectuează și prenoesc: odăjdii bisericesti precum: prapori, patrafiri, reverenți ș. a.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public român, semnez cu deosebită stîmă:

Gheorghe Drăgălina,
croitor.

Serviciu conștientios!

Societatea pe acții

Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten)

Amsterdam.

Diracțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervelor premiilor 107 mill. 216 324-96 Cor. A plătit asiguraților până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Diracțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14, și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Jean Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

în palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: saluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apol pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din a rest ram orice lucrări noi și reparaturi, îngrijire pentru veră etc.

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez

cu distincție stîmă:

Kovács Géza

blănar.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebunțare în economie și acasă, macină excelent orzul, eucuruzul și grăul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanția și numai într-o marime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori de mână, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE

Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasnornicar,
In Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

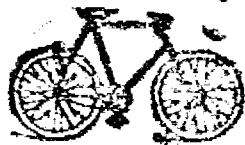
Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasnornice pe lângă garanție și prețuri moderate. - Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasnornice de aur, repede precis și ieftin. - Serviciu conștiințios. -

In magazinul de mașini de cusut și biciclete

Kalmár Mihály

Cluj-Kolozsvár, Czertörö-u. 56. se pot cumpăra orice mașini de cusut pentru gospodărie și industrie, deasemenea biciclete de plin echipate, plănuțun, în rate avantajoase.

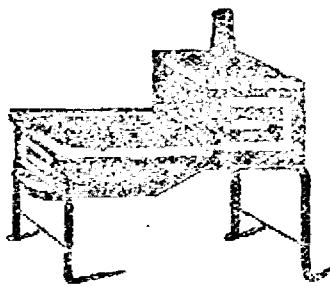

GERGELY ANDRÁS

tinichier (bădigar) - Mare magazin de vitre de fier (șparcheruri)

Cluj-Kolozsvár, Óvár, Strada Mátyás király.

Comandele și reparațiile se primesc și execută prompt și conștiințios. Prețuri convenabile.

F. Stoiber

mănușer

Heltauer-g. 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

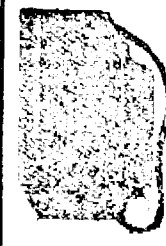
Mare depozit de mănuși de piele glacé, svedeză, nappa și alte pieluri fine. Dantele de mătăsă și zăbranic, mănuși. Totfelul de bandage pentru hernie simple și duble, diverse centurione de tot felul, bandagi, apoi ciorapi de bărbați și de femei și rufe. Aparate pentru îndreptarea corului pla copil și fete, cordoane

pentru bărbați, dela cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mășuri de cauciuc, jeturi de cauciuc și perinuțe de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, d ferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru bărbați și pentru femei. Toate fiind numai de calitate cea mai bună și - - în prețurile cele mai ieftine. - - Moșele au prețul redus!

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale. Prețul scoalei Kullsfay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

Premiat la Paris în anul 1908 cu diploma de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj-Kolozsvár, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă atelierul de croitorie pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțlene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisanădiei Nr. 47. - Telefon Nr. 100.

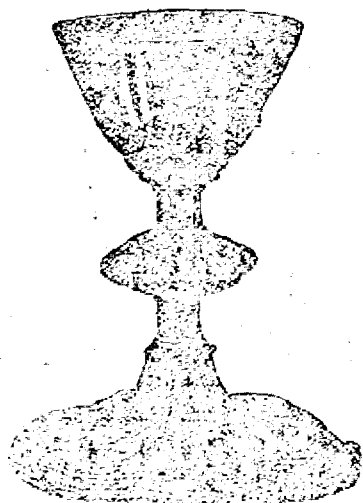
neguțătorie p. articlilor de sticlă, porcelan și metal; farfurii și blide înflorate, rame p. licoane, globuri și lămpli, oglinzi și glăde de sticlă.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43-

La dorință servește cu catalog gratis și franco.

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru pălării speciale de dame, deschis în Sibiu, Flescher-gasse Nr. 7-9, al d-nei Johanna Jekeli,

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot-felul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

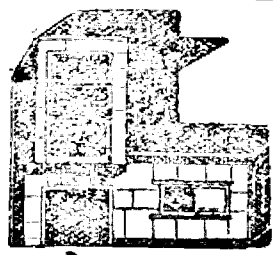
= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26. (Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grilaje, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimiane etc. aranjament pentru - rle de metal aranja- măcelării și căsăpli, mente pentru bisertel basreliefuri, strungă- in execuție splendidă. Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere
electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLOCKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

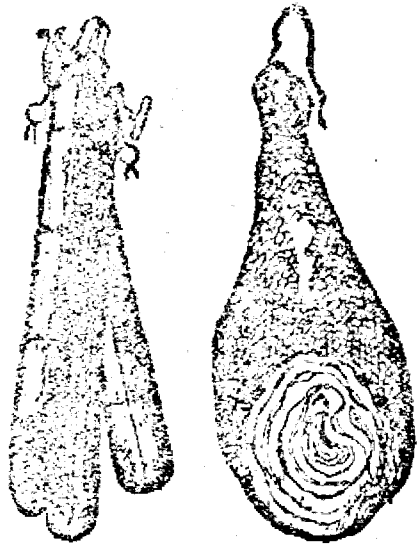
unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnaț șuncă	— — —	Galantia de mai	— — —
Crinolin	— — —	Rollui șuncă	— — —	Masaic	— — —
Extra	— — —	Rusesc	— — —	Picior umplut	— — —
Caș de carne	— — —	Rollut rusesc	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu măeș	— — —	Paranen	— — —	Gottha	— — —
Cârnați p. vâțatori	— — —	Măieș rece	— — —	Mensel	— — —
Cârnați cu sl. p. vânat	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Sămă de vavă	— — —	Pastete de mai	— — —	Sângerets cu slăină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollui de pept	— — —	Limbă umplută	— — —
Caș de porc I	— — —	cu felurite umflături ș. a.	— — —	Rollui de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	cu sânge, mai, limbă.	— — —	Galantia de vițel	— — —
Cași de urșchi	— — —	Tortă de carne	— — —	Pastete de ciuperci	— — —
Cartaboș n'gru	— — —	Cracovean	— — —	Pastete de mai de găscă	— — —

Comandele, atât cele din pro-
vință cât și cele din loc, se
execută prompt și în calitate
neexcepționabilă,

Recomandăm preparare pro-
pria, precum și șunca de Cașovia
și Praga, carne fină, slănină
albă, afumată, ardeată, fiartă și
pentru unsoare și unsoare proas-
petă de porc.

Cârniuri proaspete, ș. a.
carne de vită, de vițel mare și
sugător zilnic carne de porc
și de miel dimineața dela orele
6—1 și d. a. dela, 3—8^{1/2}.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —

Atelierul special de reparat
al renumitel firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arla-
puri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat ghiță. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articli tehnici. Filtre magnetice. Unsoar. Material
de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material
de instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințos
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 818. —

Prima steller ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

sculptor și mă-
iestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din: marmoră, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

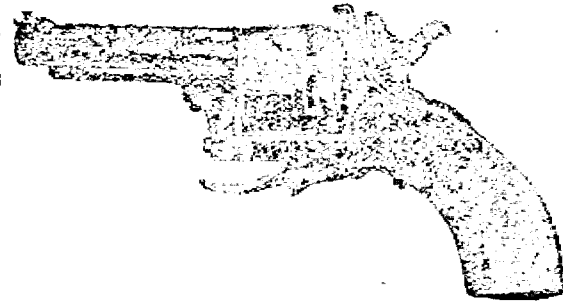
Biroul Central:

Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Cu plă-
tire în
rate!

Arme de vânătoare și revolvere

mare asortiment la Ioan Kalenda,

Oradea-mare (Nagyvárad) lângă biserica Holdaș.

Telefon în legătura cu întreg comitatul 245.

◆ Artefactele de Granit ◆
◆ și peatră de Var. ◆

Knott József, Majdán.

◆ Prima fabrică Lugoșană de Cement și ◆
◆ Intreprindere pentru lucrări de Beton. ◆

◆ Intreprinzător de clădire. ◆

◆ Telefon nr. 119. ◆

◆ Cancelaria Fabricel de Cement și clădire: ◆

LUGOȘ, str. Buziașului, vis-à-vis de casa vamei.

◆ Artefactele mele sunt aranjate cu ◆
◆ cele mai nouă mașini sfărmoare, ◆
◆ prelucrătoare și lustruitoare de ◆
◆ peatră și întreprind ori-ce lucrări ◆
◆ de pietrărie în granit sau în ◆
◆ platră de var. Pe comande furnizez ◆
◆ în cel mai scurt timp pietrii și lespezi ◆
◆ de peatră prelucrate. Lucrări de ◆
◆ sculptorie se pregătesc după desem- ◆
◆ nuri cu cea mai mare punctualitate. ◆
◆ Furnizez: bolovan, peatră cloplită, ◆
◆ prund de granit și sfărămături de ◆
◆ granit pentru prunduire de drum, ◆
◆ precum și la tot felul de lucruri de par- ◆
◆ dositor, pietrii de acoperit și mărginit. ◆

Avis!

La **FĂGETANA** institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Făcet), *contra unei rate săptămânale de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încopiate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adică unamile coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale. — Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese. — Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot. — *La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut. — Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului. — Suma sc. dentă cu încetarea din viața a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză »Algemeene Maatschapij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentantia pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset. — Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestei termen. — Deci contra unei depuneri săptămânale minimală, la tot natul t-se dă prilejul de o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura tratul liniștit în viitor, iar de altă parte acela că la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru tratul vieții.*

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie prim sc. ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

Prăvălie Nouă!

MARE MA-ICOANE ȘI CADRE PENTRU GAZIN DE: ICOANE ȘI CADRE ICOANE.

Unicul specialist în cadrare de icoane.

Arad, Strada Salacz Gyula No. 3.

În atelierul propriu efectuează cu punctualitate încadrarea icoanelor. Primește pe lângă prețurile cele mai moderate tot-felul de lucrări în bransa aceasta.

Lucrările de sticlărie le execută prompt.

Rugând binevoitorul sprijin sunt

Ca stimă: **Freimann József.**

Prăvălie Nouă!

LIMONATA KRISTÁLY

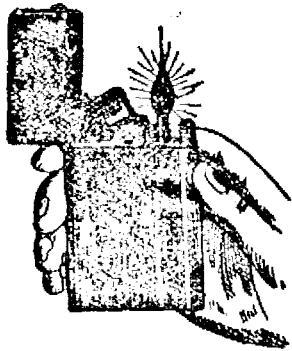

se poate purta în buzunar,
e cea mai lefină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. - Face bune servicii în excursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă cu orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — — — fabrica de limonată Kristály a lui — — —

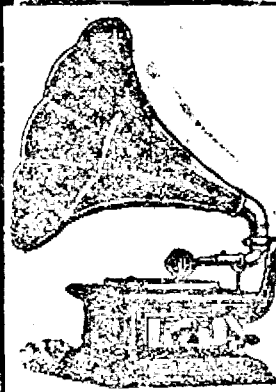
KERTÉSZ ERNŐ

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.

**Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator“,
lampioane de buzunar**

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth, József, Szeged, Könyök-u.

= Noul arii românești, à fl. 1-50.
3 buc. fl. 4. 6 buc. f. 7-50 12 buc. fl. 14.
Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Cu punerea frigului

toți se îngrijesc de câștigarea celui mai ușor mod de încălzit și zădarnic ai lemne multe, dacă cuptorul t-e rău, pentru-că cu un cuptor bun se economisește

50% de lemne.

Deci, dacă vorești să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoiești a osteni până la fierăria lui

Pöhm János

vis-à-vis de statuia martirilor, unde pe lângă prețurile cele mai moderate poți căpăta cuploarele cele mai bune și mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu

mașini sistem „John“
pentru spălat cu aburi

cu cari se economisește 75% timp de lucru și material de încălzit.